

STUDIJA SLUČAJA

POLITIČKE PARTIJE I NOVAC – OD JAVNOG DO TAJNOG

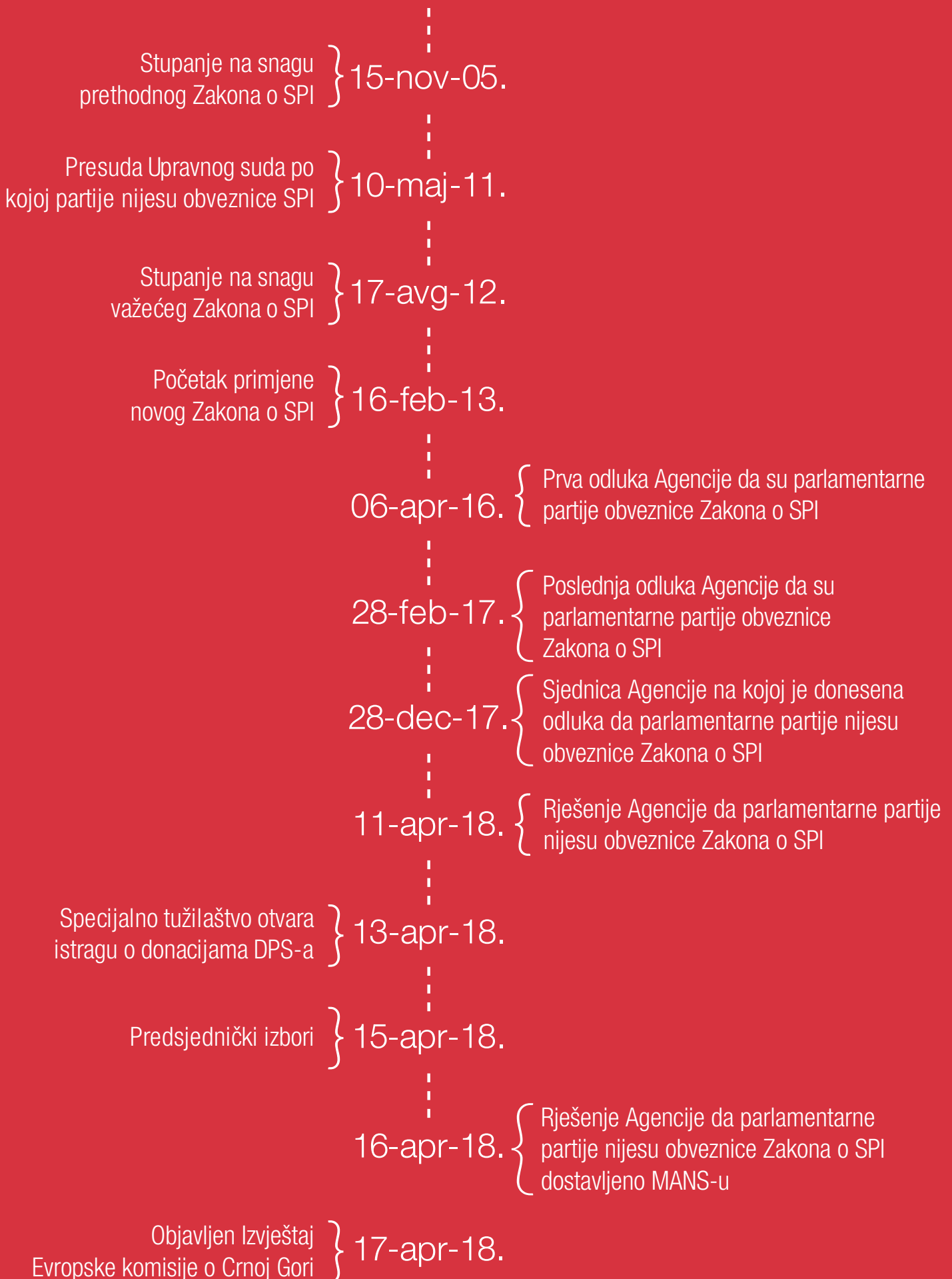
Podgorica, 2018.

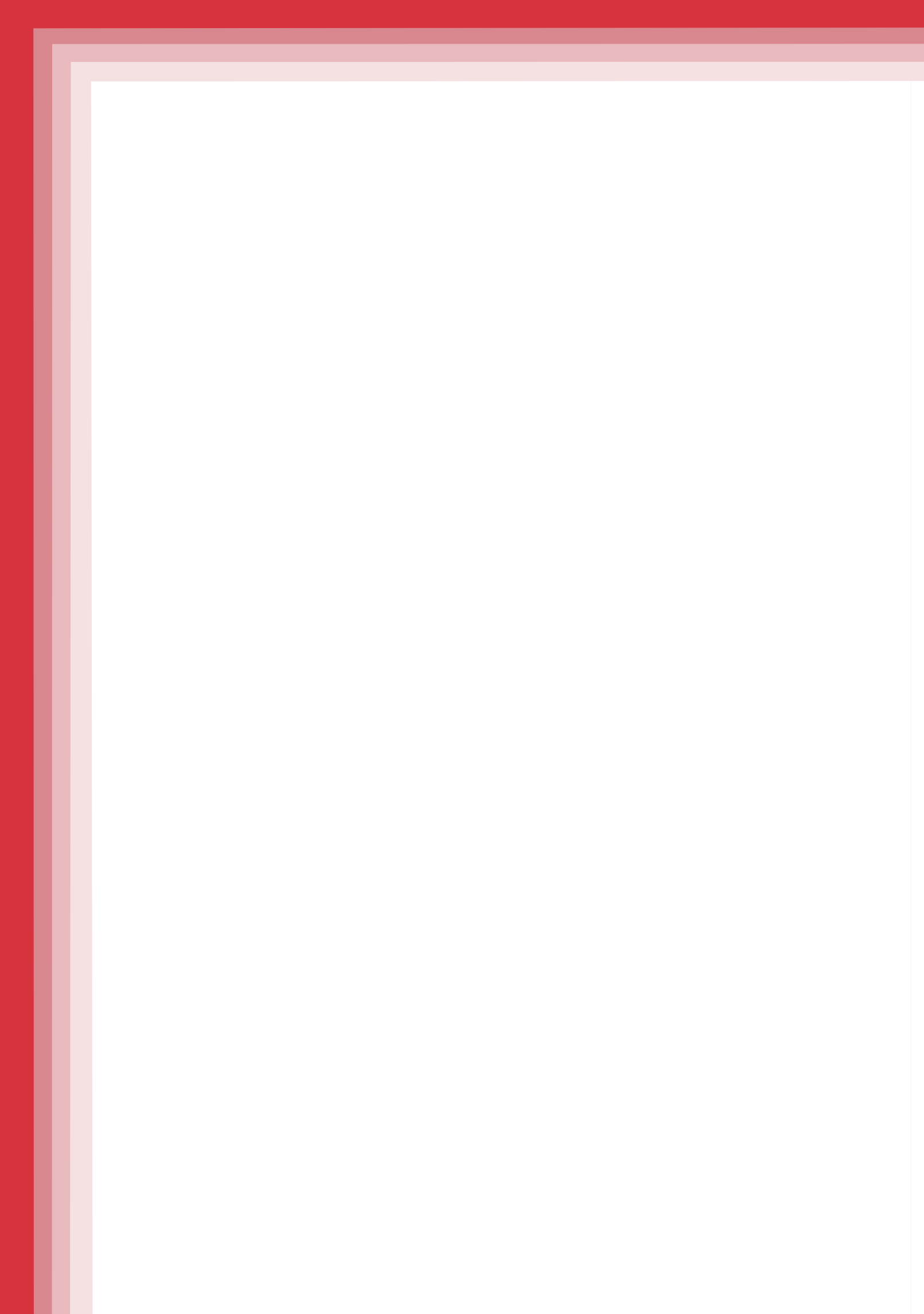

Projekat je finansiran od strane Evropske unije. Svi izraženi stavovi se ne mogu pripisati EU i isključiva su odgovornost projekta.

KAKO JE JAVNI NOVAC POSTAO TAJNA U CRNOJ GORI?

„Javne institucije hitno treba da poboljšaju primjenu Zakona i postupaju po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, posebno u oblastima u kojima postoji rizik od korupcije.“

European Commission (2018), COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Montenegro 2018 Report

Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama je naglim zaokretom u tumačenju Zakona o slobodnom pristupu informacijama, suprotno prethodno uspostavljenoj praksi, omogućila političkim partijama u Crnoj Gori da kriju podatke o svojim finansijama.

Ta promjena uslijedila je nakon što je Specijalno tužilaštvo pokrenulo istragu o sumnjivim donacijama najveće političke partije, na osnovu podataka koje je MANS dobio upravo korišćenjem Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

U ovoj studiji slučaja predstavljamo kako je Agencija promijenila tumačenje Zakona i nakon 152 odluke u kojima obavezuje partije da objave podatke, utvrdila da politički subjekti više nijesu obavezni da postupaju po istom Zakonu. Ova studija sadrži dokaze koji pokazuju da nije riječ o pravnom, već političkom tumačenju Zakona, koje pogoduje širenju i onako rasprostranjene korupcije u finansiranju političkih partija i izbornih kampanja.

Zašto javnost treba da ima uvid u finansije političkih partija?

Više je razloga zbog kojih političke partije moraju biti u potpunosti transparentne kada je riječ o njihovim finansijama, bez obzira na vrstu fondova iz kojih potiču. Transparentnost finansiranja političkih partija je pitanje demokratskog standarda, ali i poštovanja više Zakona.

Prema Zakonu o finansiranju političkih partija u Crnoj Gori, „političke partije sredstva za redovan rad i izbornu kampanju mogu sticati iz javnih i privatnih izvora“¹, a prema istom Zakonu „ukupan iznos donacija koje prikupе parlamentarne partije ne smije biti veći od sredstava koja dobijaju iz budžeta“².

Dakle, u prvom redu, **Zakon predviđa da se parlamentarne partije većinski finansiraju od novca građana, pa stoga ne bi smjelo da bude sporno da li građani treba da imaju uvid u trošenje tog novca.** Ipak, da građanima moraju biti predočene informacije o količini i načinima na koji se njihov novac troši, definisano je i Zakonom o slobodnom pristupu informacijama (Zakon o SPI). Ovim Zakonom se u cilju vršenja demokratke kontrole vlasti i ostvarivanja ljudskih prava i sloboda propi-

suje pravo **javnosti da zna**³, koje podrazumijeva „pristup informacijama o pravnom licu čiji se rad većim dijelom finansira iz javnih prihoda“⁴, dakle i parlamentarnih partija.

Kada su u pitanju sredstva iz privatnih izvora, odgovornost partija pred javnošću o njegovom trošenju nije manja. **Puna transparentnost finansiranja političkih partija, posebno u zemljama u kojima je korupcija široko rasprostranjena**⁵, jedan je od ključnih mehanizama u borbi protiv uticaja ekonomskih centara moći na sferu politike. Kako partije ne bi bile sredstva za ostvarivanje posebnih i pojedinačnih interesa partijskih donatora, otvorenost prema javnosti i transparentnost tokova novca predstavljaju osnovne garante demokratije i zaštite javnog interesa, ali i legitimacije rada političkih subjekata.

Najzad, samo **potpuni uvid u strukturu finansija omogućava provjeru zakonitosti u finansiranju partija iz privatnih fondova** (izvori donacija, novčani iznosi, vrste priloga, itd.).

³ Čl. 5 Zakona o slobodnom pristupu informacijama

⁴ Čl. 9 Zakona o slobodnom pristupu informacijama

⁵ Prema poslednjem mjerenju Indeksa percepcije korupcije Transparency International-a, Crna Gora je na skali između 0 i 100 sa rezultatom 46 i dalje u grupi zemalja koje su sklone korupciji. (https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2017)

¹ Čl. 3 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja

² Čl. 12 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja

Odluka Agencije – kada javni novac postaje tajna?

Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama je odlukom koja je 16. aprila 2018. godine dostavljena Mreži za afirmaciju nevladinog sektora (MANS) naglo izmijenila uspostavljenju praksu odlučivanja, čime je omogućila političkim partijama u Crnoj Gori da skrivaju podatke o svojim finansijama. Agencija je takvim postupanjem prešla Zakon o SPI, uvela praksu politički a ne pravno utemeljenog odlučivanja, dovela u pitanje zakonitost cjelokupnog svog prethodnog rada i značajno obesmisllila koncept i pravo javnosti da ima uvid u finansije političkih partija.

Tokom prethodne dvije godine⁶ MANS je na osnovu Zakona o SPI podnio skoro 2000 zahtjeva za pristup informacijama o svim parlamentarnim političkim partijama u Crnoj Gori. Kako za oko dvije trećine zahtjeva (1.282) slučajeva nijesmo dobili odgovore partija, MANS je po Zakonu podnio žalbe Agenciji. Prva odluka kojom se usvaja žalba MANS-a dostavljena je u aprilu 2016, čime je Agencija potvrdila da političke partije u Crnoj Gori predstavljaju obveznike Zakona o SPI⁷.

⁶ Period od 28.07.2016. godine do maja 2018.

⁷ Br. UP II 07-30-150-2/16 od 06. aprila 2016. godine

CRNA GORA
AGENCIJA ZA ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA
I SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA

Br. UP II 07-30-2743-2/16
Podgorica, 15.12.2016. godine

Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama - Savjet Agencije je, rješavajući po žalbi NVO Mans br.16/100618 od 27.10.2016. godine, objavljene zbog povrede pravila postupka-nedonošenja rješenja Demokratske partije socijalista Crne Gore, na osnovu člana 38 Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Sl.list Crne Gore, br.44/12) člana 238 stav 1 Zakona o opštem upravnom postupku („Sl.list Crne Gore, br.60/03, 73/10 i 32/11) je na sjednici održanoj dana 14.12.2016. godine, donio:

RJEŠENJE

Žalba se usvaja.

Nalaže se Demokratskoj partiji socijalista Crne Gore da donese rješenje po zahtjevu za slobodan pristup informacijama NVO Mans br.16/100618 od 04.10.2016. godine u roku od 15 dana od prijema rješenja.

Obrazloženje

Zbog povrede pravila postupka-nedonošenja rješenja Demokratske partije socijalista Crne Gore, podnosilac zahtjeva za pristup informaciji je uložio žalbu. U žalbi se navodi da su dana 04.10.2016. godine podnijeli zahtjev za pristup informacijama i to kopije: kopije izvoda sa svih žiro računa za period 15-30 septembar 2016. godine. Predloženo je da Savjet Agencije sprovede postupak i naloži donošenje rješenja po zahtjevu za slobodan pristup informacijama.

Nakon razmatranja spisa predmeta i žalbenih navoda Savjet Agencije nalazi da je žalba osnovana.

Član 35 Zakona o slobodnom pristupu informacijama propisuje da se žalba protiv akta o zahtjevu za pristup informaciji može izjaviti zbog povrede pravila postupka, nepravilno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava.

Ova institucija je zatim donijela još 152 istovjetne odluke, a poslednja⁸ je MANS-u dostavljena u martu 2017. godine. Nakon toga, uslijedio je period od godinu dana kada Agencija nije donijela ni jednu odluku vezanu za žalbe koje se odnose na finansije političkih partija, iako za odlučivanje prema Zakonu ima rok od 15 dana.

U aprilu 2018. godine Agencija prvi put dostavlja odluku kojom žalbu odbija, uz obrazloženje da političke partije nijesu u obavezi da postupaju po zahtjevima za slobodan pristup informacijama. Tako je Agencija za vrijeme važenja istog zakona, za istovjetan zahtjev, a u slučaju jedne iste partije (Demokratska partija socijalista) donijela dvije potpuno različite odluke.

Prva sporna odluka MANS-u je dostavljena dan nakon održavanja predsjedničkih izbora u Crnoj Gori, odnosno tri dana nakon što je Specijalni tužilac otvorio istragu o sumnjivim donacijama DPS-a, koje je MANS otkrio upravo zahvaljujući podacima pribavljenim na osnovu Zakona o SPI.

⁸ Br. UP II 07-30-7-2/17 od 28. februara 2017. godine

CRNA GORA
AGENCIJA ZA ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA
I SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA

NVO. "MANS"
Broj: 18/115339
Podgorica, 20.04.2018. god.

Br. UP II 07-30-4615-2/17
Podgorica, 17.04.2018. godine

Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama - Savjet Agencije je, rješavajući po žalbi NVO Mans br. 17/115339 od 17.11.2017. godine, objavljene zbog povrede pravila postupka-nedonošenja rješenja Demokratske partije socijalista Crne Gore, na osnovu člana 38 Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Sl.list Crne Gore, br.44/12 i 30/17) člana 126 stav 4 Zakona o upravnom postupku („Sl.list Crne Gore, br. 056/14, 020/15, 040/16 i 037/17) je na sjednici održanoj dana 28.12.2017. godine, donio:

RJEŠENJE

Žalba se odbija kao neosnovana.

Obrazloženje

Zbog povrede pravila postupka-nedonošenja rješenja Demokratske partije socijalista Crne Gore, podnosilac zahtjeva za pristup informaciji je uložio žalbu. U žalbi se navodi da su dana 26.10.2017. godine podnijeli zahtjev za pristup informacijama i to kopije: izvoda sa svih žiro-računa za period 01. – 30. 09. 2017. godine. Predloženo je da Savjet Agencije sprovede postupak i naloži donošenje rješenja po zahtjevu za slobodan pristup informacijama.

Nakon razmatranja spisa predmeta i žalbenih navoda Savjet Agencije nalazi da se žalba odbija kao neosnovana.

Član 9 Zakona o slobodnom pristupu informacijama propisuje da pojedini izrazi u ovom zakonu imaju sljedeće značenje: 1) organ vlasti je državni organ (zakonodavni, izvršni, sudski, upravni), organ lokalne samouprave, organ lokalne uprave, ustanova, privredno društvo i drugo pravno lice čiji je osnivač, suosnivač ili većinski vlasnik država ili lokalna samouprava, pravno lice čiji se rad većim dijelom finansira iz javnih prihoda, kao i fizičko lice, preduzetnik ili pravno lice koje vrši javno ovlaštenje ili upravlja javnim fondom.

Savjet Agencije je u konkretnom predmetu formiranom po žalbi NVO Mans br.17/115339 od 17.11.2017. godine utvrdio da Demokratska partija socijalista Crne Gore nije obveznik Zakona o slobodnom pristupu informacijama, shodno odredbama

AGENCIJA ZA ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA I SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA, adresa: Bulevar Svetog Petra Cetinjskog br. 147
tel/fax: +382 020 634 883 (Savjet), +382 020 634 884 (direktor), e-mail: aip@t-com.me, web site: www.aip.gov.me

Ta odluka je donijeta na sjednici koja je održana u decembru 2017. godine⁹, a za njeno dostavljanje MANS-u Agenciji je bilo potrebno skoro četiri mjeseca.

Međutim, odmah nakon dostavljanja te odluke, za manje od nedelju dana, Agencija nam je dostavila još 90 odluka o sličnim predmetima, po kojima mjesecima nije odlučivala. Svakom od njih omogućila je političkim partijama da sakriju podatke o finansijama.

Kad javni novac postane tajna – šta je pravno sporno?

U novim odlukama Agencija se poziva na presudu Upravnog suda iz maja 2011. godine prema kojoj političke partije nijesu obavezne da postupaju po Zakonu o SPI.¹⁰

U toj presudi se navodi da **samo oni pravni subjekti koji vrše javna ovlašćenja** imaju obavezu

⁹ Podaci iz rješenja AZLP UP II 07-30-4615-2/16 od 17. aprila 2018. god.

¹⁰ U.br. 394/2011 od 10. maja 2011. god.

da objavljuju informacije u skladu sa Zakonom o SPI. Samim tim, iako se parlamentarne partije finansiraju iz javnih fondova, pošto ne vrše javna ovlašćenja, nijesu obavezne da poštuju Zakon.

Međutim, ta **presuda je donijeta u vrijeme važenja stare odredbe**¹¹.

Izmjenama Zakona koje su stupile na snagu 2013. godine drugačije se definišu pravna lica koja su obavezna da postupaju po Zakonu¹².

Izbrisan je uslov da pravnim licima bude povjerenno vršenje javnih ovlašćenja, već je dovoljno samo da njihov rad bude većim dijelom finansiran iz javnih prihoda.

Shodno ovakvom zakonskom rješenju, nesporno je da su parlamentarne partije obveznice Zakona o SPI i da su u obavezi da pruže javnosti na uvid informacije o svom radu, budući da se dominantno finansiraju iz budžeta.

¹¹ Sl. list CG, br. 68/2005 od 15.11.2005. god.

¹² Čl. 9 st. 1 Zakon o slobodnom pristupu informacijama

ZAŠTO SU PARLAMENTARNE PARTIJE OBVEZNICE ZAKONA O SPI?

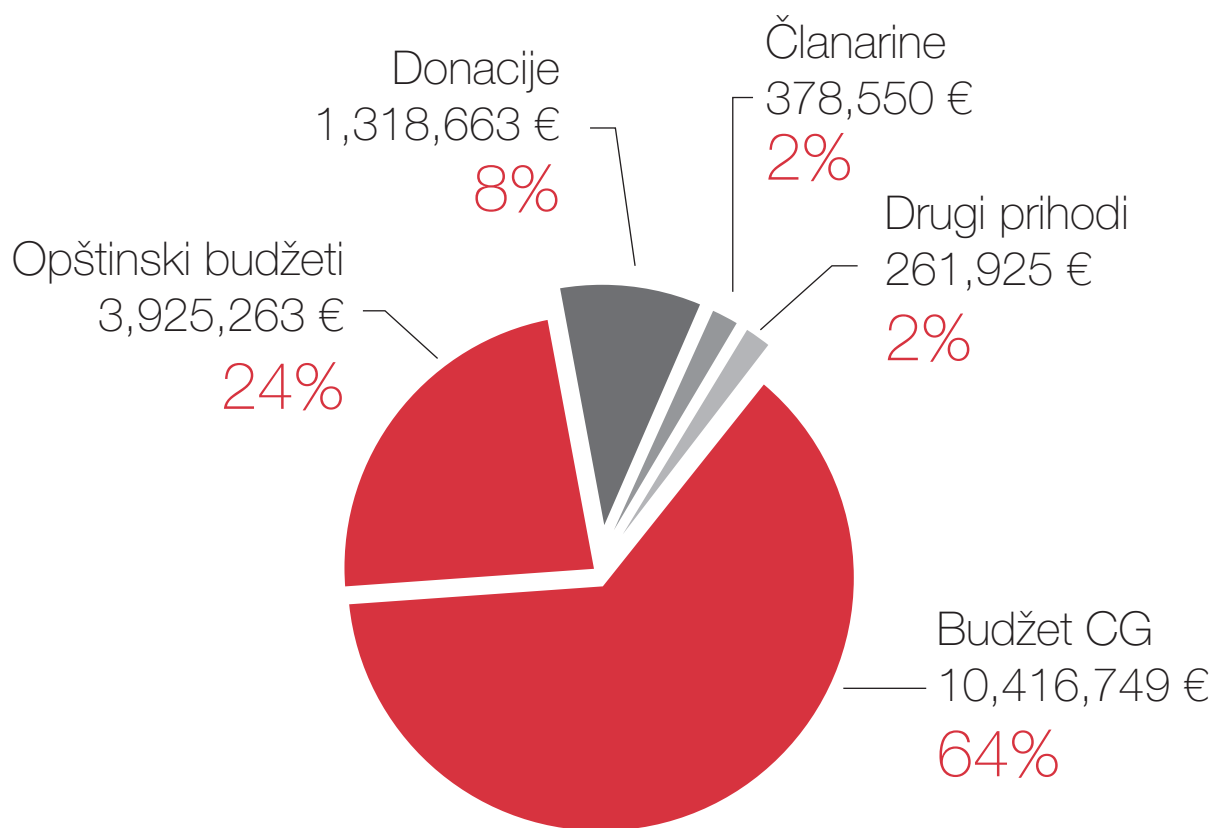
Organ vlasti je: državni organ (zakonodavni, izvršni, sudski); organ lokalne samouprave; organ lokalne uprave; javna ustanova; javno preduzeće ili drugo pravno lice kome je povjereno vršenje javnih ovlašćenja, koje osniva država ili organ lokalne samouprave ili koje se finansira iz javnih prihoda, u čijem posjedu se informacija nalazi;

Zakon o slobodnom pristupu informacijama - Član 4, Stav 1, Tačka 3 STARA ODREDBA KOJA JE VAŽILA DO 2013. GODINE

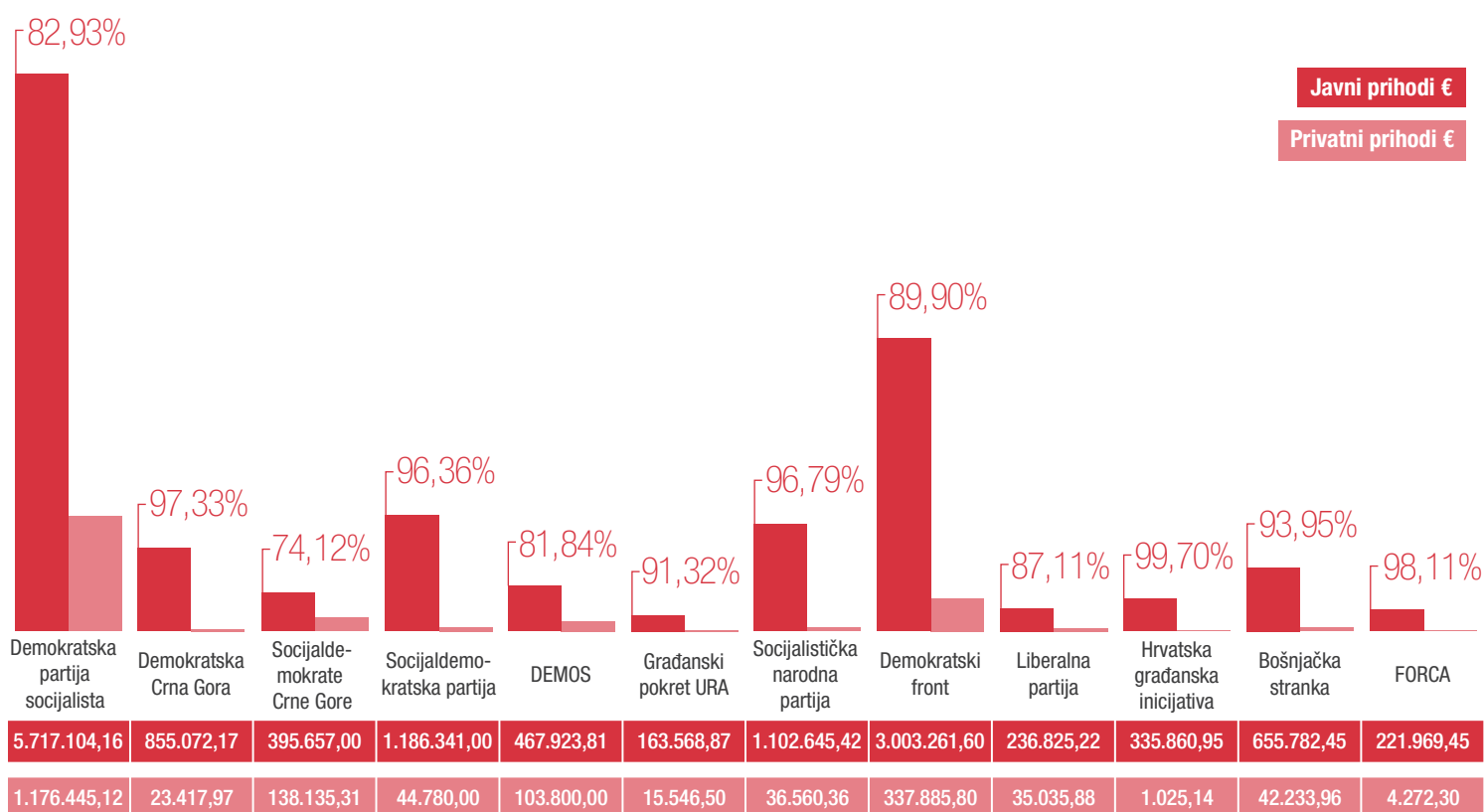
Organ vlasti je državni organ (zakonodavni, izvršni, sudski, upravni), organ lokalne samouprave, organ lokalne uprave, ustanova, privredno društvo i drugo pravno lice čiji je osnivač, suosnivač ili većinski vlasnik država ili lokalna samouprava, pravno lice čiji se rad većim dijelom finansira iz javnih prihoda, kao i fizičko lice, preduzetnik ili pravno lice koje vrši javno ovlašćenje ili upravlja javnim fondom;

Zakon o slobodnom pristupu informacijama – Član 9, Stav 1 NOVA ODREDBA KOJA VAŽI OD 2013. GODINE

ZAVNIČNI IZVORI FINANSIRANJA POLITIČKIH PARTIJA U 2016. I 2017. GODINI

PRIVATNI I JAVNI PRIHODI PARLAMENTARNIH PARTIJA U CRNOJ GORI U 2016. I 2017. GODINI

Zvanični podaci¹³ pokazuju da su u posljednje dvije godine parlamentarne političke partije dobile **14,3 miliona eura iz državnog i lokalnih budžeta ili 88% ukupnih sredstava kojima su raspolažale**. Podaci pokazuju da je svaka parlamentarna partija većinu sredstava dobijala upravo iz javnih fondova. Štaviše, većinsko finansiranje parlamentarnih političkih partija javnim sredstvima, predviđeno je Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja. Stoga je nesporno da se **rad svih parlamentarnih političkih partija većim dijelom finansira iz javnih prihoda, i da su zato obavezne da postupaju u skladu sa Zakonom o SPI**.

Zbog svega navedenog, MANS će Upravnom sudu podnijeti tužbe protiv svih odluka Agencije za slobodan pristup informacijama, kojima je partijama omogućeno da sakrivaju podatke, u nadi da će presude biti donijete u najkraćem roku, uzimajući u obzir značaj pristupa informacijama za borbu protiv političke korupcije.

Kad javni novac postane tajna - javno obrazloženje

Neusklađenost odluke Agencije sa Zakonom otvara pitanje razloga ustanovljenja pravno neutemeljene prakse kao principa rada ove institucije. Muhamed Gjokaj, predsjednik Savjeta te Agencije, se javno osvrnuo samo na pitanje kašnjenja u dostavljanju novih odluka, ali ne i na izmjenu prakse¹⁴.

Jedino obrazloženje razloga za različito postupanje AZLP po istim žalbama, javnost je čula od Radenka Lacmanovića, člana Savjeta te institucije. Prema njegovim riječima, Agencija je odlučila da promijeni tumačenje Zakona nakon što se upozнала sa „međunarodnom praksom“ u okviru „studijske posjete“ Srbiji, Sloveniji, Hrvatskoj, Makedoniji i Poljskoj.¹⁵

Očigledno je da taj **stav nije zasnovan na crnogorskom Zakonu, kao ni važećim međunarodnim dokumentima i standardima, već na zakonima**

i praksama pojedinih zemalja koji se ni na koji način ne primjenjuju u Crnoj Gori.

Zatim, član Savjeta AZLP novu praksu Agencije argumentuje činjenicom da partije prema Zakonu o finansiranju političkih subjekata dostavljaju izvještaje o svojim prihodima Agenciji za sprječavanje korupcije (ASK), te da se javnost na taj način može informisati o partijskim finansijama.¹⁶

Poznato je, međutim, **da partije u obrascima ASK izvještavaju samo u formi zbirnih cifara, bez objavljivanja faktura, ugovora ili izvoda sa žiro računa, kojima se jedino može dokazati kako je novac zaista potrošen. Štaviše, čak i da sve podatke dostavljaju ASK-u, političke partije su i dalje obavezne da poštuju Zakon o SPI i objavljuju dokumentaciju o svojim finansijama.**

Najzad, poslednji argument Lacmanovića je da prema Zakonu o SPI ne moraju svi subjekti koji se finansiraju iz javnih fondova da dostavljaju javnosti podatke o potrošnji tog novca ukoliko ne vrše javna ovlašćenja.¹⁷

Kao što je već navedeno, **riječ je o staroj odredbi, dok je prema važećoj širi krug pravnih lica koja imaju obavezu da ga poštuju, uključujući sve one koji se većim dijelom finansiraju iz javnih prihoda.**

Kad javni novac postane tajna – šta je politički sporno?

Na osnovu dokumenata dobijenih po Zakonu o slobodnom pristupu informacijama, MANS je otkrio sumnjive donacije vladajuće Demokratske partije socijalista (DPS).

Naime, prema finansijskoj dokumentaciji koju nam je dostavio DPS, najmanje 30.000 eura donacija toj partiji je uplaćeno sa računa stanovnika jednog od najsiriromašnijih naselja u Crnoj Gori. Pored toga, sumnjiva je bila i dinamika doniranja, posebno najviših funkcionera partije, ali i način uplate novca. Nakon objavljivanja istraživačke priče MANS-a¹⁸, **Specijalno tužilaštvo je 13. aprila objavilo da je pokrenulo istragu protiv DPS-a.**

¹³ Podaci preuzeti iz Izvještaja Državne revizorske institucije za 2016. i iz Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja (Agencija za sprječavanje korupcije)

¹⁴ Pobjeda, Odluku donijeli prošle godine, 26.04.2018.

¹⁵ TV Vijesti, Emisija Direktno, 13.05.2018.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ <http://www.mans.co.me/donacije-gradana-ili-crni-fondovi/>

IZVIĐAJU DONACIJE 13.4.2018 20:27

Specijalno tužilaštvo "češlja" uplate DPS-u

MANS navodi kako DPS više od godinu odbija da dostavi izvode sa svog žiro računa za posljednje dvije sedmice parlamentarne kampanje 2016. godine. Za te dvije sedmice DPS je prikupio 170.000 eura čije porijeklo još nije analizirano

818 PREGLEDA 12 KOMENTARA

FOTO: SCREENSHOT (TV VIJESTI)

AUTOR: Ljubica Miličević

MANS-ova analiza finansijske dokumentacije DPS-a, prema kojoj je ta partija za parlamentarne izbore 2016. godine, za svega nekoliko dana, prikupila najmanje 30.000 eura donacija iz siromašnog podgoričkog naselja Vrela Ribnička, kao i podatak da su donacije u Beranama stizale i od onih koji su 2012. od Centra za socijalni rad dobijali novčanu pomoć, doveli su do reakcije Specijalnog tužilaštva.

To je Televiziji Vijesti saopštila specijalna tužiteljka Sanja Jovičević.

"U Specijalnom državnom tužilaštvu, nakon objave MANS-a koja se odnosi na podatke u vezi sa uplaćenim donacijama DPS-u tokom parlamentarnih izbora u 2016. godini, formirani su spisi predmeta i u toku izviđaja u tom pravcu prikupiće se podaci i dokumentacija radi ocjene iznijetih navoda", navodi se u saopštenju.

Vijest o pokretanju istrage Specijalnog tužilaštva o donacijama DPS-a
Portal Vijesti, 13.04.2018.

Dana 15. aprila održani su **Predsjednički izbori**. Sledećeg dana Agencija je MANS-u dostavila prvu odluku kojom mijenja praksu i oslobađa partije obaveze da objavljuju informacije. Istovremeno, **predsjednik Savjeta Agencije je neposredno prije imenovanja na tu funkciju bio odbornik DPS-a**, iako je Agencija, prema sopstvenom Statutu, „nezavisni organ“¹⁹.

Dva dana nakon dostavljanja odluke objavljen je **Izveštaj Evropske komisije u kojem se ukazuje da nisu okončani postupci vezani za ranije slučajeve mogućih zloupotreba javnih fondova u političke svrhe** i kritikuje nedostatak rezultata u oblasti borbe protiv korupcije, posebno na najvišim nivoima.

Najzad, **ovo je period u kojem se završava jedna, ali i započinje nova izborna kampanja**,

¹⁹ Čl. 1 Statuta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama

koja podrazumijeva prikupljanje novog partijskog novca, budući da su za 20. odnosno 27. maj bili raspisani lokalni izbori u 11 opština u Crnoj Gori.

Ovakva dinamika događaja na političkoj sceni Crne Gore daje specifičan kontekst za nagli zaokret u postupanju Agencije. Time je omogućila da partije pod velom tajne finansiraju svoje kampanje i aktivnosti, koje mogu biti i protivne Zakonima, što je u takvim okolnostima nemoguće utvrditi, budući da je Zakon o SPI jedini pravni akt koji omogućava potpunu transparentnost partijskih finansija.

Da je odbijanje zahtjeva za slobodan pristup informacijama o finansijama partija političko pitanje i korak unazad za transparentnost smatra međunarodna organizacija **Transparency International (TI), koja je osudila postupke Agencije**. „Države treba da budu transparentne kada su u pitanju finansiranje političkih kampanja i izvori njihovog novca. Zahtjevi za slobodan pristup informacijama su ključan način da građani i civilno društvo zahtijevaju odgovornost od svojih vlada“, ocijenila je Delia Ferreira Rubio, predsjedavajuća TI.

N.V.O. "MANS"
 Broj: _____
 Podgorica, 16.04.2018. god.

C R N A G O R A
 AGENCIJA ZA ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA
 I SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA

Br. UP II 07-30-947-2/18
Podgorica, 11.04.2018. godine

Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama - Savjet Agencije je, rješavajući po žalbi NVO Mans br. 18/116610 od 14.02.2018. godine, izjavljene zbog povrede pravila postupka-nedonošenja rješenja Liberalne partije Crne Gore, na osnovu člana 38 Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Sl.list Crne Gore, br.44/12 i 30/17) člana 126 stav 4 Zakona o upravnom postupku („Sl.list Crne Gore, br. 056/14, 020/15, 040/16 i 037/17) je na sjednici održanoj dana 05.04.2018. godine, donio:

R J E Š E N J E

Žalba se odbija kao neosnovana.

O b r a z l o ž e n j e

Zbog povrede pravila postupka-nedonošenja rješenja Liberalne partije Crne Gore, podnosilac zahtjeva za pristup informaciji je uložio žalbu. U žalbi se navodi da su dana 24.01.2018. godine podnijeli zahtjev za pristup informacijama i to kopije: izvoda iz knjige blagajne za period 1 septembar – 30 novembar 2017.godine. Predloženo je da Savjet Agencije sprovede postupak i naloži donošenje rješenja po zahtjevu za slobodan pristup informacijama.

Nakon razmatranja spisa predmeta i žalbenih navoda Savjet Agencije nalazi da se žalba odbija kao neosnovana.

Član 9 Zakona o slobodnom pristupu informacijama propisuje da pojedini izrazi u ovom zakonu imaju sljedeće značenje: 1) organ vlasti je državni organ (zakonodavni, izvršni, sudski, upravni), organ lokalne samouprave, organ lokalne uprave, ustanova, privredno društvo i drugo pravno lice čiji je osnivač, suosnivač ili većinski vlasnik država ili lokalna samouprava, pravno lice čiji se rad većim dijelom finansira iz javnih prihoda, kao i fizičko lice, preduzetnik ili pravno lice koje vrši javno ovlaštenje ili upravlja javnim fondom.

AGENCIJA ZA ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA I SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA, adresa: Bulevar Svetog Petra Cetinjskog br. 147
 tel/fax: +382 020 634 883 (Savjet), +382 020 634 884 (direktor), e-mail: azip@t-com.me, web site: www.azip.me

Prva odluka kojom je izmijenjena praksa Agencije
Dostavljeno MANS-u 16.04.2018.

ZAŠTO JE ODLUKA AZLP POLITIČKI, A NE PRAVNO, UTEMELJENA?

- *Nedoslednost u tumačenju pravnih normi*
- *Politička argumentacija i obrazloženje odluka*
- *Politički značaj termina za donošenje odluka*
- *Legitimizacija skrivanja finansija političkih partija*
- *Manje transparentnosti = više prostora za političku korupciju*

Ova organizacija je posebno izrazila zabrinutost zbog termina odbijanja zahtjeva za slobodan pristup informacijama koji se poklopio sa predstojećim lokalnim izborima, zbog čega smatra da je proces pristupa informacijama u Crnoj Gori politizovan.²⁰

Kad javni novac postane tajna – prostor za političku korupciju

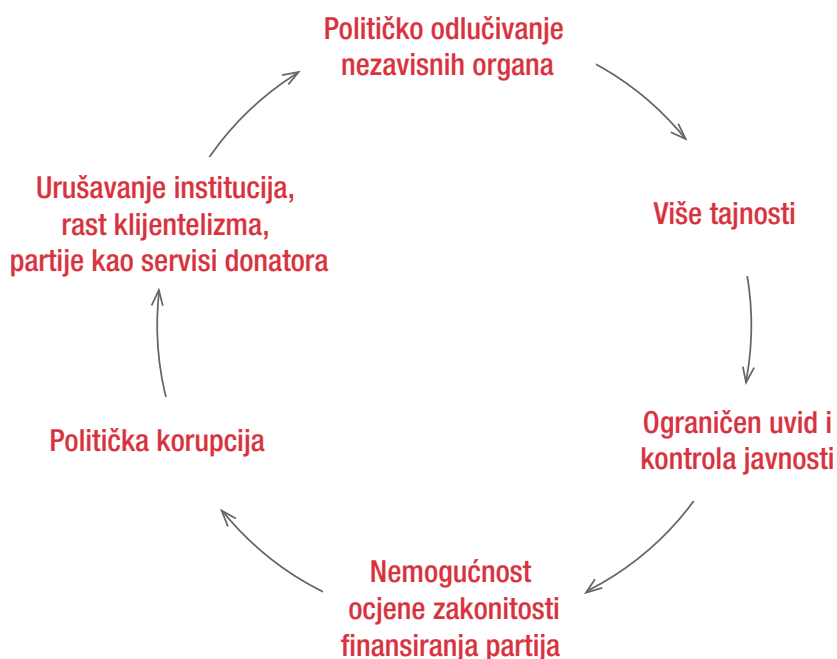
Izmjenom prakse kojom AZLP pokušava da legitimizuje skrivanje podatka o finansijama partija, pored direktnog kršenja Zakona od strane institucije koja treba da bude prvi garant njegovog sprovođenja, kao i politizacije i obesmišljavanja cjelokupnog procesa i koncepta slobodnog pristupa informacijama, **ovakvo postupanje Agencije otvara širok prostor za političku korupciju.**

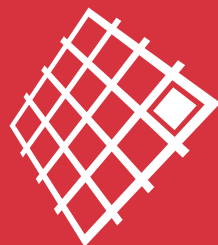
U pravnom sistemu Crne Gore jedino Zakon o slobodnom pristupu informacijama omogućava pravni mehanizam za punu javnu kontrolu finansiranja političkih partija. Kao što je napomenuto, prema

slovu Zakona, Agencija za sprječavanje korupcije od partija može da pribavi izvještaje u kojima se navodi samo iznos količine novca koji partije troše, ali bez dokumentacije na osnovu koje se može mjeriti zakonitost trošenja tog (većinski javnog) novca. Ako se tome doda činjenica da su političke partije među institucijama koje su najpodložnije korupciji, na šta ukazuju brojna istraživanja Transparency International-a, od njih se ne može očekivati proaktivan stav u pogledu objelodanjivanja svojih finansija.

Kako je politička korupcija najizraženija u sistemima koje su imale tranziciju u višepartizam, o čemu Evropska komisija kontinuirano upozorava, jasno je da je puna transparentnost garantovana snagom Zakona neophodna na putu iskorjenjivanja koruptivnih praksi i uspostavljenih klijentelističkih odnosa, u kojima partije predstavljaju servise za kreiranje politika i donošenje odluka u interesu svojih donatora. Najzad, neselektivnost i pravovremenost u informisanju birača o političkim subjektima od ključnog su značaja u izboru njihovih legitimnih predstavnika.

²⁰ https://www.transparency.org/news/pressrelease/rejection_of_freedom_of_information_requests_raises_alarm_in_montenegro

mans

www.mans.co.me